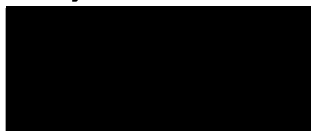

> Retouradres Postadres: Postbus 5014 4330 KA Middelburg

Projectbureau Zeeweringen

Rijkswaterstaat Zeeland

Poelendaelesingel 18
4335 JA Middelburg
Postadres: Postbus 5014
4330 KA Middelburg
T (0118) 62 20 00

Contactpersoon

T -

Ons kenmerk

PZDT-M-08182ontw

Uw kenmerk

-

Bijlage(n)

-

Datum 13 mei 2009

Onderwerp Landschapsadvies en advies cultuurhistorie Geertruipolder,
Scherpenissepolder.

Landschapsadvies en advies cultuurhistorie Geertruipolder, Scherpenissepolder.

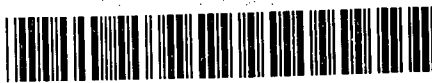
Algemene beschrijving:

Het aan te pakken dijkgedeelte bevindt zich aan de zuidkant van Tholen. Zowel aan de west- als de oostzijde zijn de grenzende trajecten reeds opgeknapt.

De totaallengte van het tracé is 5,6 kilometer. Het projectgebied heeft in beleving een sterk wisselend karakter deels door het grillig verloop van de dijk, deels door verschillend voorland, maar ook door verschillend achterland. Van west naar oost bevinden zich achter de dijk diverse campings met vaste plekken (camping Pluimpot, camping Gorishoek en camping De Zeester), natuurgebied Scherpenissepolder, landbouwgebied, een oude vuilstort Tuttelhoek en inlagen "Botgat". Buitendijks liggen in de scherpe hoeken van het tracé een aantal strandjes, er zijn diverse nollen en havendammen en er is een havenplateau met binnenhaventje genaamd Gorishoek met trailerhelling, aanlegsteiger voor fiets-voetveer naar Yerseke een parkeerterrein en tegen de dijk Hotel-restaurant de Zeester en een duikschool. In de huidige situatie komt het plateau wat rommelig en slecht onderhouden over.

Meer oostelijk zijn de restanten van een oude suatiesluis met twee havendammen bekleed met basalt en er staat hier een verweerde peilschaal. Over een klein gedeelte van de dijk (185 meter) is hier op de kruin van de dijk een kistdammetje aanwezig, geplaatst tijdens de partiële dijkverhoging in 1979. Binnendijks is hier het voormalig huis van de sluiswachter aanwezig met o.a. een moestuin en daarachter een natte inlaag; dit alles in een vrij onaangestaste en idyllische setting.

Op diverse plekken langs de dijk komen nu paalrijen voor en ook de oude materiaaltoepassing van de verhardingen is van historische waarde: Leendertse, Vilvoortse, Doornikse stenen en veel toepassing van basalt. Vooruitlopend op het landschapsadvies dient te worden gemeld, dat men voornemens is in dit bestek veel basalt te laten zitten (goed getoetst),

014247 2009 PZDT-M-09182 ontw
Landschapsadvies en cultuurhistorisch advies G

hetgeen landschappelijk alleen maar positief beoordeeld kan worden zeker daar, waar het de ondertafel betreft.

Om praktische redenen is het dijktraject ingedeeld in diverse vakken. In het landschapsadvies zullen eerst algemene aanbevelingen voor het gehele traject gegeven worden: daarna zal per vak gekeken of er landschapsadvies op maat kan worden gegeven, waar dit noodzakelijk is.

Rijkswaterstaat Zeeland

Datum
13 mei 2009

Ons kenmerk
PZDT-M-08182ontw

Figuur 1 Projectgebied met indeling deelgebieden

Deelgebied I: (dp 990 – dp992): huidige situatie vlakke betonblokken en systeem Leendertse in slechte staat.

Technisch voorkeursalternatief: alles afwerken in betonzuilen en pad van lichtgrijs asphalt.

Bij het strandje in de hoek gaat het fiets- / onderhoudspad over de dijk.

Deelgebied II. (dp. 992 – dp. 998): huidige situatie: Vilvoordse en Doornikse in de teen, daarboven basalt en daarboven Haringmanblokken en doorgroeistenen.

Technisch voorkeursalternatief:

De ondertafel van Vilvoordse en Doornikse wordt overlaagd, basalt kan gehandhaafd, boventafel in betonzuilen en onderhoudspad van 2,5 meter breedte wordt geasfalteerd. Gedeelte loopt tot aan oude trailerhelling.

Laatste gedeelte overlaagd, maar nog onduidelijk wat er met helling gaat gebeuren.

Deelgebied III. (dp 998 – dp 999)

In dit gebied plateau Gorishoek met restaurant, duikschool en grootparkeerterrein. Verder in de binnenhaven aanlegsteiger fietsvoetveer en een vervallen aanlegsteiger met meerpalen.

Momenteel buitendijks grotendeels gezette natuursteen met daarboven betonblokken systeem Leendertse.

Voorkeursalternatief: verborgen glooiing vanaf trailerhelling achter parkeerterrein langs. In de binnenhaven wordt de glooiing afgewerkt met breuksteen op geotextiel.

Het binnendijks plateau wordt afgewerkt met geocrete, open steenasfalt of waterbouwasfalt. De keuze hierover moet nog gemaakt worden. Naar het restaurant toe wordt het plateau geasfalteerd als parkeerterrein. Het verzwaren en licht verhogen van het plateau is ook noodzakelijk als verzwaring van de wering.

Rijkswaterstaat Zeeland

Datum
13 mei 2009

Ons kenmerk
PZDT-M-08182ontw

Deelgebied IV. (dp 999 – dp 1011)

Huidige situatie Vilvoordse ingegoten met beton in de ondertafel en daarboven vlakke betonblokken. Bij het strandje nu haringmanblokken. In de bocht, aan de westzijde van het traject, is een plateautje met picknickvoorzieningen aanwezig.

Voorkeursalternatief: ondertafel gekantelde haringmanblokken of waar mogelijk basalt handhaven: boventafel in de betonzuilen. Kleur nog open. Bij strandje wordt overlaagd en strandje wordt teruggebracht. Fietspad loopt hier op de kruin van de dijk, onderhoudspad buitendijks en iets lager wordt bij voorkeur uitgevoerd in open steenasfalt en afstrooien met laagje grond.

Deelgebied V (dp 1011 – dp 1016)

Dit is het gebied dat loopt rond de binnendijks gelegen oude vuilstort Tuttelhoek.

Momenteel zij aanwezig: Vilvoortse, basalt Doornikse, vlakke betonblokken en haringmanblokken. In de bocht basalt ingegoten met beton en ook de overgang basalt Leendertse is ingegoten met beton. Voorkeursalternatief: ondertafel wordt overlaagd, waar mogelijk basalt handhaven en verder betonzuilen in de boventafel.

Deelgebied VI (dp 1016 – dp 1018)

Huidige bekleding bestaat uit basalt en betonblokken. De basalt verkeert in redelijke staat, maar de betonblokken verkeren in slechte staat (scheuren en verzakkingen).

Voorkeursalternatief: ondertafel overlagen (Twee derde gedeelte) en boventafel betonzuilen. Hierdoor vindt een verspringing donker/ licht plaats in de overgang naar het volgende traject.

Deelgebied VII (dp 1018 – dp 1043)

Langgerekt stuk met mooi achterland met inlaag en verder diverse visueel aantrekkelijke en cultuurhistorisch interessante objecten.

Bestaande verharding: ondertafel Vilvoordse steen, daarboven basalt en daarboven betonblokken.

Voorkeursprofiel: Ondertafel (Vilvoordse steen) overlagen, basalt handhaven en in de boventafel betonblokken vervangen door betonzuilen. Onderhoudspad wordt afgewerkt in licht asfalt.

Om dammen oude uitwateringssluis oftewel suatiesluis zoveel mogelijk in huidige staat te behouden worden alternatieven onderzocht. Voorstel is om de oude peilschaal alhier op te knappen als cultuurhistorisch interessant object.

Kistdammetje op de dijk met een lengte van 185 meter, aangelegd bij een partiële dijkversterking uit 1979 moet verdwijnen. De kruin wordt wat verhoogd en met gras ingezaaid.

Rijkswaterstaat Zeeland

Datum
13 mei 2009

Ons kenmerk
PZDT-M-08182ontw

Landschapsadvies (incl. cultuurhistorie):

Algemeen:

Het aan te pakken dijkgedeelte kent een sterk wisselend en grillig karakter. Dit betekent landschappelijke inpassing op maat: zie landschapsadviezen per deelgebied.

In het algemeen geldt op de wat langere rechte gedeelten het principe uit de landschapsvisie: boven licht, onder donker: lichte betonzuilen met bestaand basalt in de ondertafel passen uitstekend!

Daarnaast op dit tracé wat extra aandacht voor recreatie en cultuurhistorie.

Bij uitvoering van de werken zullen op diverse plekken paalrijen verdwijnen. Bekeken moet worden of op markant plekken zoals nollen en het plateau Gorishoek nieuwe paalrijen teruggebracht kunnen worden als cultuurhistorisch relict.

Overigens bestaande nollen en havendammen zoveel mogelijk sparen door achterlangs te gaan, zeker op cultuurhistorisch belangrijke plekken zoals de suatiesluis.

Er verdwijnen binnen dit project veel oude steenmaterialen. Positief is wel, dat veel basalt is goed getoetst en ingepast wordt in het nieuwe ontwerp. Geadviseerd wordt om dit op het infobord te benadrukken. Met name aan de westzijde aandacht voor recreatieve voorzieningen zoals bankjes, vuilnisbakken, enz.

Landschappelijk advies per deelgebied:

Deelgebied I:

Betonzuilen toepassen in het westelijk deelgebied sluit goed aan op het reeds uitgevoerde werk Tholen I en past goed bij het strandje. Komt overeen met landschapsvisie, omdat ondertafel door getij binnen enkele jaren donkerder zal kleuren. Betonzuilen zijn overigens altijd positief, omdat een open verharding sneller aangroei geeft binnen de voegen. Dit is zowel landschappelijk als ecologisch positief. Wel opletten bij de overgang naar deelgebied II: overgang netjes afwerken.

Deelgebied II:

Basalt handhaven en boventafel lichtgetinte betonzuilen: geheel volgens landschapsvisie en visueel zeer acceptabel. Overlaging in de ondertafel is ook donker en in de meeste gevallen (opgaand/afgaand tij en vloed) onzichtbaar.

Deelgebied III:

Voorkeur landschappelijk: verborgen glooiing achterlangs met de insteek vanaf de trailerhelling. Het opknappen van de trailerhelling wordt technisch nog nader uitgewerkt.

Binnenhaven wordt opgeknapt. Leendertse-glooiing aan de buitenzijde van de haven wordt als eenheid gespaard. Ook het parkeerterrein zou een opknopbeurt kunnen gebruiken. Landschappelijk gaat de voorkeur uit naar opensteenafsluiting, maar tegen het restaurant, waar meer geparkeerd wordt kan gewoon asfalt toegepast worden. Aanlegsteiger handhaven is positief, maar dit object zal toch op den duur onderhouden moeten worden om verval tegen te gaan. Om laatstgenoemde zaken te regelen in overleg met derden (Gemeente, Restaurant De Zeester). Overgang III naar IV zal nagenoeg onzichtbaar verlopen.

Rijkswaterstaat Zeeland

Datum
13 mei 2009

Ons kenmerk
PZDT-M-08182ontw

Deelgebied IV:

Boventafel betonzuilen, landschappelijk akkoord. Ondertafel gekantelde haringmanblokken of basalt handhaven. Landschappelijk bestaat natuurlijk een voorkeur zoveel mogelijk handhaven van basalt. Waar gekantelde blokken komen moet gekeken worden naar de lengte van het tracé en een logische overgang van blokken naar basalt. We krijgen hier namelijk wel te maken met een substantieel kleurverschil. Bij het strandje zoveel mogelijk basalt handhaven, maar een gedeelte overlagen is hier landschappelijk geen bezwaar. Strandje wel in huidige staat of groter terugbrengen.

Deelgebied V:

Overlaging alhier landschappelijk niet ideaal, maar technisch noodzakelijk. Er zit namelijk geen basalt in dit deelgebied. Oppassen op het voorkomen van onnatuurlijke overgangen. De lijn donker (ondertafel) / licht (boventafel zo consequent mogelijk doorzetten).

Deelgebied VI:

Overlaging ondertafel akkoord, al neemt deze wel een groot deel van de berm in beslag. Extra aandacht voor de verspringing donker/licht naar deelgebied VII. Overgang van overlaging naar lager gelegen basalt kan wel abrupt, maar moet wel netjes en strak afgewerkt worden.

Deelgebied VII:

Verharding zoals voorgesteld akkoord, een overlagingconstructie, basalt handhaven en daarboven betonzuilen. Ook de overgang naar licht onderhoudspad is landschappelijk acceptabel.

Verder cultuurhistorisch het nadrukkelijke advies de dammen van de uitwateringssluis zoveel mogelijk in de oude staat te behouden. Een verborgen glooiing achterlangs of en damwand verdienen de voorkeur. Het gebruik van Elastocoast (gelijmde steenslag) op de dammen wordt nader onderzocht.

Het opknappen van de peilschaal wordt cultuurhistorisch en landschappelijk natuurlijk toegejuicht.

Het verdwijnen van het kistdammetje op de dijk is landschappelijk en cultuurhistorisch niet onoverkomelijk. Wel moet een groene kruin terugkomen.

Rijkswaterstaat Zeeland

Datum
13 mei 2009

Ons kenmerk
PZDT-M-08182ontw

Figuur 2 Luchtfoto deelgebied VII met huis en tuin ex-sluiswachter